

15542.

DE .
ACIDI PHOSPHORICI USU
MEDICO.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA

QUAM,
CONSENSU AMPLISSIMI MEDICORUM
ORDINIS

IN
UNIVERSITATE CAESAREA LITERARUM
DORPATENSI,

PRO GRADU
DOCTORIS MEDICINAE

RITE IMPETRANDO,
LOCO CONSUETO

PUBLICAE DEFENDET

AUCTOR

HENRICUS GUILIELMUS KRUMSIEG.
SCHWEDIA BRANDENBURGENSIS.

DORPATI LIVONORUM

EX OFFICINA ACADEMICA J. C. SCHÜNMANNI
MDCCCXXV.

I m p r i m a t u r,

ea tamen conditione, ut, simulac typis excusa fuerit
dissertatio, septem exemplaria collegio, cui librorum
censura mandata est, tradantur.

Dorpati Livonor. die xxvii. Febr.

MDCCXXV.

Dr. L. A. Struve, h. t. Decanus.

LUDOVICO AUGUSTO STRUVE

MED. ET CHIR. DOCTORI, A CONSILII AU-
LIC. ROSS. THERAPIAE ET CLIN. P. P. O.
EPISTOLARUM COMMERCIO JUNCTO
SOCIETATI MEDICAE
HAFNIENSI.

PRAECEPTORI ILLUSTRISSIMO ET
DOCTISSIMO.

D1684

VIRO PRAESTANTISSIMO MAXIMA-
QUE PIETATE COLENDO

HOC PRIMUM LITERARUM SPECIMEN QUA
PAR EST OBSERVANTIA

D. D. D.

AUCTOR.

Caput I.

De historia et paratione acidi phosphorici.

Sub finem saeculi septimi decimi non ita multo post phosphori detectionem Boyle primus esse videtur, cui acidi phosphorici, phosphori combustionem obtenti, virtutes haud ignotae, publice vero non vulgatae fuerunt, quod autem a Guilielmo Homberg 1) fiebat anno MDCCXII. Marggraf illud anno MDCCXL produxit e sale urinae nativo per evaporationem ammonii acidique vires accuratius investigare studuit 2). Honos reddatur

1) Anat. chym. und bot. Abh. d. franz. Academie. Bd. IV, S. 81 — 95. — Crell's neues chem. Archiv, Bd. I. S. 7e etc.

2) Crell's neues chem. Archiv, Bd. IV, S. 289—293.

Celeberrimo Gahn, qui primus hocce acidum cum calce junctum detexit in ossibus; experimenta ejus ab anno MDCCLXIX ad MDCCLXXI instituta eodem tempore a Scheele et Bergmann confirmata fuerunt 3). Scheele et Gahn ab parandum hocce acidum hanc secuti sunt agendi rationem: 4) Ossibus ad albedinem usque ustis quantum placet in acido nitrico vel muriatico solutis, calcariâ tunc cum acido sulphurico praecipitatâ, fluidum in retorta vitrea ad siccitatem usque evaporatum est. Nicolas 5) brevi post methodum multo probabiliorem in vulgus edidit, secundum quam ossa tantummodo acido tractantur sulphurico. Anno MDCCLXXXI Wiegleb 6) docuit, quomodo acidum phosphoricum, methodo mox dicta enatum, separari possit a calcariâ sulphurica et phosphorica, dum illud acidum ammonio saturavit, hocce vero ab ammonio phosphorico

exorto sejunxit igni fortiori. Struve 7) tali egit modo: acidum phosphoricum ex ossibus acidi sulphurici ope elicatum ad mellis spissitudinem evaporatum, sufficiente miscetur cum alcoholis quantitate, in quo acidum solvitur phosphoricum liberum, denique alcohol destillatione fugatur. Quae agendi ratio a Schrader 8) in melius mutata est, quod acidum, alcohole per destillationem remoto, cum ammonio saturavit aestu majori amovendo.

Inter acidi phosphorici ex ossibus parationes semper optima manet quam Wiegleb laudibus tollit, quaeque in Pharmacopoea locum tenet Borussica. Nova tamen adhuc acidi eodem modo existit parandi methodus a Buchholz 9) proposita, memoria haud indigna. Ossium ad albedinem combustorum, in pulverem subtilissimum reda-

3) John's Handwörterbuch d. Chemie, Bd. III. S. 203.

4) Crell's chem. Journal, Th. I. S. 23.

5) Roziers Observ; T. XII, 1778. Vol. II. pag. 440.

6) Crell's neueste Entd. d. Chemie, Th. II. S. 5.

7) Dörffurth's neues deutsches Apothekerbuch, 2ter Th. pag. 201.

8) Tromsdorff's Journal der Pharmacie, B. V. St. 2. S. 90.

9) Buchholz Theorie und Praxis pharmaceutisch chemischer Arbeiten, Th. pag. 277.

ctorum partes binae in vitro commiscuntur cum aquae partibus octonis, acidi sulphurici parte singula; tunc digestioni totum sub frequentiori agitatione exponitur, quo facto omnis massa aqua diluitur, ac per manicam Hippocratis exprimitur, residuumque parumper abluitur; nunc sensim sensimque fluido colato ternae plumbi acetici partes in sex partibus aquae solutae admiscuntur, totumque digestioni exponitur; postea fluidum a plumbo phosphorico separatum, uncis quibus decim acidi sulphurici octonis partibus aquae dilui, decomponendum rursusque digestioni tradendum est; denique acido phosphorico ad remanentiam binarum partium evaporato tam diu aqua hydrothionica addatur, usque dum nullum exoriatur sedimentum, tunc liquefiat acidum atque effundatur in laminam cupream puram.

Ut acidum prodeat ex urina, hocce fieri potest modo praecipitando nempe illud cum solutione plumbi acetici, quo facto praecipitatum aestu majori tractatum, cum acido sulphurico est decomponendum. 10).

10) John's Handwörterbuch d. Chemie, Bd. III, S. 205.

E phosphoro ipso acidum triplici obtinetur ratione; combustione lenta, combustione celeri et tractando phosphorum cum acido nitrico.

1. Combustione lenta. Phosphorus in cella aëri atmosphaerico in temperie 15° R. exponitur, minuta phosphori frustula collocantur in tubulo infundibuli vitrei, qui in vas immittitur vitreum, totumque charta leviter obtegatur. Phosphorus oxygenium aëris atmosphaerici attrahit, ac sensim sensimque acescit; prius vapores observantur lenes, in tenebris lucescentes, tunc ipse in superficie concreto acido, quasi cortice albo coopertus apparet, qui humorem attrahendo pedetentim guttulas refert in vas inferius stillantes; tribus vel quatuor septimanis phosphorus prorsus disparuit. Acidum phosphoricum tenuius hocce modo confectum, plerumque quadruplo vel quintuplo phosphori adhibiti quantitatem superat, sed haud perfecta oxygenio saturatum, ut plurimum quoque substantia aliqua subrubra pulverulenta inquinatum est. Praeditum est odore gravi alliaceo, ac calefactum, abit in acidum phosphoricum perfectum; idem accidit si per longius tempus aëris atmosphaerici com-

mittitur contactui. Promptissime ab acido nitrico et muriatico perfecte oxydatur.

2. Combustione celeri. Phosphorum in campana vitrea cum gaze oxygenio repletâ et aquae vel hydrargyri ope occlusâ comburunt; primomodo acidum phosphoricum liquidum, altero vero siccum obtinetur. Singula phosphori pars binas cum dimidio largitur acidi partes,

3. Accessentia phosphori ope acidi nitrici. In particulam phosphori unam, acidi nitrici partes octo totidem aqua dilutae immittantur, tunc massa in cucurbita vitrea cui junctum est recipiens probe agglutinatum, sensim sensimque ignem augendo, calefiat. Phosphorus oxygenii partem aufert acido nitrico, quod gazis nitrosi forma avolans in connubio cum oxygenio aëris atmosphaerici acidum fit nitrosum, itaque sub forma apparet vaporum rubrorum; in cucurbita acidum remanet phosphoricum.

Acidum phosphoricum pro usu interno semper paretur necesse est, e phosphoro ipso; pro usu vero externo acidum ossibus productum rite quoque adhibendum.

Caput. II.

De notis acidi phosphorici physicis ac chemicis ejusque inquisitione.

Acidum phosphoricum purum absque ullo sese offert colore, sapore peculiari haud ingrato acidulo; quamvis in aestu, quo ferrum rubrum evadit, haud mutatur, attamen ubi ille diutius et paulisper auctus perseverat, in vaporibus avolat spissis albisque, verisimiliter reductionis alicujus causa 11). Flocci, combustione phosphori orti, aqua immunes esse videntur, quam ob rem etiam sub caloris augmento et cum strepitu in aqua solvuntur. E salibus nitricis, muriaticis atque fluoris acida aufert, nec non via sicca acidum sulphuricum expellit ex connubiis suis cum alcalinis; calore liquefit redditurque vitrum pellucidum; acidi liquefacti pondus specificum (aquae destillatae ponderi aequiparatum) est: 2,800 et ultra; statu liquefacto semper aquam continet,

11) John's Handwörterbuch der Chemie, Bd. III. S. 205.

cujus quindenae partes in centenis reperiuntur auctore Berthollet. Cum alcohole acidum phosphoricum aquae expers haud paullo effervescit, sed cum illo destillatum naphtham non praebet. Tum in aqua, tum in alcohole facilliter solvendum; si vero acidum ex ossibus paratum, nec satis purum fuerit, spiritu vini vel solutione Kali carbonici puri admixtis praecipitatum nascitur, quod priori in casu e calcaria consistit hyperphosphorica cum calcaria sulphurica mixta, posteriori vero in casu e calcaria carbonica, vel quoque solummodo e terra silicea et aluminari, quae fusione crucibulo dirimuntur. Solutioni plumbi acetici admixtum acidum phosphoricum praecipitatum format ponderosum, in acido nitrico puro in liquorem plane abiens clarum. Acidum phosphoricum, si cum carbone excandescit, discidium patitur ac phosphorus separatur. Ita et metalla hocce acidum igni fortiori reducant, nam metalla redduntur phosphorata, nec non oxydantur gignuntur metallica pura vel phosphorica. In olea aetherea nec non unguinosa, prout minus vel magis sit aqua liberatum, variam, ast nunquam vehementiorem exercet vim; olea aetherea nota-

bili sub calore obscuriora, spissioraque redduntur, e nonnullis materia secernitur resinosa; olea unguinosa, quae sicca reddi queunt, initio quidem, parum modo acido phosphorico calefacta, inspissantur, postea vero, ubi seponuntur et in alcohole solvuntur, ab illo separantur, atque cum aqua diluta lacteam quasi induunt speciem; Olea autem, quae unguinosa manent, ab illo acido vix ne vix quidem mutationem aliquam patiuntur 12). Acidum phosphoricum vitrificatum parce conspersum in columna Voltana in phosphorum abit atque oxygenium. — Auctore Gmelin 13) cum aqua exinde nascitur:

a) Hydras phosphori. 1. dum phosphorus, vel acidum hypophosphoricum tractatur cum acido nitrico 2. dum ammonium phosphoricum diutius exponitur aestui fortiori et 3. dum calcaria phosphorica tractatur cum alcohole. Vitrum est haud ita durum, decolor, pellucidum,

12) Dörffner's neues deutsches Apothekerbuch, Th. 2. pag. 225.

13) Gmelin's Handbuch der Chemie, Th. 1. pag. 182.

quod calore liquatum fluidum praebebat syrupo simile atque in temperie, ubi ferrum colore rubro fulget in vapores prorsus abit.

b) Crystalli acidi phosphorici. Haec nonnunquam formantur, ubi acidum phosphoricum concentratum aquosum sepositur ad quietem; columnae evadunt quadrilaterae, compressae, cum pyramidibus quadrilateralis terminalibus, crystalli acubus pennisque similes, aquae majorem hydrato continentes quantitatem.

c) Acidum phosphoricum aquosum. In forma concentrata syrupi gaudet consistentia ac secundum Suersen pondus ejus specificum est: 2,000.

Daltonii tabula de acidi phosphorici, sicci in liquido quantitate

pondus specificum	1,85	1,60	1,39	1,23	1,10
Acidi partes	50	40	30	20	10

Cum basis acidum phosphoricum salia format phosphorica, Phosphates. Nonnulla hujus acidi cum alcalinis connubia alcalinorum modo reagent. Salia phosphorica ab igni nullam expectantur mutationem, si eorum basis fixa; plurima ex parte facilliter liquefiunt atque carbone temperie

altiori omnia reducuntur; discidium quoque patiuntur ex acidi sulphurici additione. Salia phosphorica basica et plurima neutra non quidem in aqua, sed eo promptius in acido sunt solubilia nitrico; salia vero acida in aqua dissolvuntur.

Partes acidi phosphorici constitutivae sequentes:

	Lavoisier	Davy	Rose	Thomson	Berzelius.
Phosphorus	39,35	40	46,78	45,2	44
Oxygenium	60,65	60	53,22	54,8	56
	100,00	100	100,00	100,0	100

Pro usu medico rarissime adhibetur acidum phosphoricum vitrificatum, paullo frequentius concentratum, plerumque vero dilutum. Acidi phosphorici vitrificati pars singula in aquae destillatae partibus ternis soluta, acidum praebebat phosphoricum concentratum; hocce vero cum aequis partibus aquae dilutum, acidum repraesentat phosphoricum dilutum.

Acidum phosphoricum inquinatum esse potest;

1. cum acido sulphurico, si ex ossibus paratum non tractatum fuit aestu majori; hancce inquinacionem baryta deteges muriatica.

2. cum acido nitrico. Hujusmodi acidum,

si in cucurbita vitrea igni exponitur, acidi nitrici praesentia sese manifestabit vaporibus rubris.

5) cum calcaria phosphorica. Tali acido ammonii additur caustici plus quam ad saturationem sufficit, quo facto praecipitatum oritur molle, in lixivio caustico calido haud solubile, sed eo solubilius in acidi muriatici quantitate majori.

4. cum terra silicea atque aluminari. Lixivio caustico majori in quantitate addito, praecipitatum si nascitur album gelatinosumque, postremo facilliter solubile, terram acido inesse aluminarem, haud latet. Terram vero siliceam hocce cognosces modo: Acidum phosphoricum cum Kali saturatur, liquor inde ortus ad siccitatem evaporatur, massaque tunc in aqua solvitur, quo facto praecipitatum producit granosum, siccum, sub tactu asperum.

5. cum acido phosphoroso. Haecce inquisitio, ubi acidum calescit, scintillas emittendo ac odore sese prodit phosphori peculiari.

6. cum plumbo atque cupro. Acidum, quod neutrum factum est, aqua hydrothionica immitenda; praecipitatum si evadit nigrum, quod in vitro cum acido nitrico ac muriatico coctum re-

siduum linquit album, nec liquorem viridi tingit colore, plumbum in illo contentum; si vero nullo remanet residuum, liquor viridis redditur, tunc ferro cupri praesentia manifesta redditur; relicto autem praecipitato albo, si quoque solutio nascitur viridis, utriusque metalli praesentia extra omnem dubitationem posita. 14)

Etiamsi acidum phosphoricum vel ejusdem basis praesertim in regno occurrat animali, attamen haud ita rarius in vegetabili offenditur atque minerali. Marggraf 15) illud jam detexit in Tritico, in Sinapi atque Lepidii speciebus ac postea in omnibus inventum est plantis albumine abundantibus. Meyer Stettini 16) praesentiam ejus demonstravit in resina vulgari atque plantarum foliis, ac Westrumb in carbone vegetabili. 17) Gahn 18) primus hocce acidum detexit anno

14) Buchholz Theorie und Praxis pharmaceutisch chem. Arbeiten, Th. I. S. 288.

15) Marggraf chem. Schriften, Th. I. P. 75.

16) Crell's Annalen 1784, Bd. I. S. 521.

17) Crell's Annalen 1787, Bd. I. S. 55.

18) Bergmann Op. ch. et ph. II. pag. 424.

MDCCLXXX in regno minerali, in plumbi quidem mineris calciformibus (im kalkförmigen Bleierz). Cum calcaria junctum inventum est in Apatito saxonico 19) (Trügling) in calcaria phosphorica Estremaduræ in Hispania etc.

Acidum phosphoricum, sicuti omnia acida, non est adhibendum in connubio cum alcalinis atque terris, nec reductionis causa cum Borace, Kali acetico, succinico ac tartarico, Natro acetico, Tartato natronato, Plumbo acetico atque Hydrargyro nitrico. 20)

Caput III.

De vi medica acidi phosphorici generalis.

Quod vim medicam attinet acidi phosphorici generatim, Bertele 21) nil aliud dicit, nisi il-

19) Werner im Bergmannschen Journal 1788, Bd. I, S. 76: Klaproth eben daselbst, S. 294.

20) Dorffurth's neues deutsches Apothekerbuch, Th. 2, S. 227.

21) Georg Aug. Bertele Handbuch einer dynamischen Arzneimittellehre S. 105.

lud majoris pretii esse substratum acidi sulphurici, iisdem virtutibus praediti. Judice Hecker 22) minus infeste aliis acidis in systema agit nervorum, quin imo hocce ab illo compesci posse, quam ob causam spasmi ac dolores sedantur; sed ejusdem auctoris sententia tussem magis promovere valet, quam alia acida. Voigtel 23) vires acidi phosphorici generales ab Herder quocum generatim consentit promississe videtur. Herder 24) nempe vim acidi ab hisce tribus derivat principis: 1. Acidum phosphoricum medicamentum est organismo humano omni ex parte homogenum 2. in principium vitale directe agere videtur 3. cum excitante aliquo fortiori junctum, ibi praecipue agit, ubi alia acida conata nostra destituunt. Secundum Burdach 25) a reliquis acidis simplicibus discrepat eo, quod indole minerali minus

22) Hecker's praktische Arzneimittellehre, Th. II, S. 260.

23) Voigtel's Arzneimittellehre, Bd. II, S. 115.

24) Hufeland's Journal, Bd. IX, St. III, S. 148.

25) Carl Friedr. Burdach System der Arzneimittellehre, Bb. III, S. 395.

praeditum, organismo humano minus est alienum, cuius potius magna gaudet mixtionis quantitate, quam ob rem faciliter ab illo assimilatur. Quare ubicunque locum tenet, ubi omnino acida indicata sunt simplicia, imprimis ubi receptivitas maxime exaltata, atque organismus est tenerrimus. Ex sententia Celeberr. Struve, praeceptoris ad cineres usque colendi, acidum phosphoricum systematis nervorum, aequae ac nitrum systematis vasorum, imminuit receptivitatem auctam, neutiquam vero vim reactionum. — Acidum phosphoricum primitus vim suam monstrare videtur in systemate gangliorum, abhinc per nervum sympathicum magnum in vasorum nervis; tunc porro in nervos cutaneos primario agit modo, quo vis ejus secundaria in vasa pulmonalia, cutanea capillaria atque partium genitalium vasa explicari licet. Effectus ejus compescens in partium genitalium perturbationibus a vi ejus pendet in gangliorum systemate perspicua. Praeterea acid. phosph. in ossa specifico agit modo.

Usu ejus nimis protracto, vel immodica dosi adhibita, infestantur pulmones, tussisque nascitur vehemens, simulque digestionis labefactantur or-

gana, quod Celeb. Wylie hisce confirmat verbis: 26) „Incipiendum est a minima dosi, nam, et decem interdum guttae (mobili nervorum systemate) cardialgiam, gastrodyniam, enterodyniam, atque protracto usu, sialorrhoeam produxere.“

Acidum quomodo agat phosphoricum in organismum sanum, ut certus fierem, ipse ego assumsi guttas XL pro dosi ac quantitatem auxi ad 5jj; altius ascendere non valui, cum tussis me corripuerit dolorifica; alvum paullo fluidiorem ac rariorem deposui; memoratu adhuc dignum, quod odor peculiaris e naribus per diem unum effusus est, odorem acidi phosphorici aemulans.

Statu concentrato vel large ventriculo immisum, acidum phosphoricum delet vitam; idemque fit, si grana nonnulla in aquae portione sufficiente soluta venis infunduntur; sanguis enim coagulatur et animal, praeterlapsus duobus vel tribus minutis, mortem obit. Canem parvulum duorum annorum triginta grana acidi phosphorici

26) Pharmacopoea castrensis ruthenica Auctore Wylie Equite Baroneto etc. Editio tertia Petrop. 1818. Pars II. pag. 13.

ci in aquae $\frac{5}{16}$ soluti, deglutire jusserunt, quo facto duobus minutis animal parvam materiei rubicundae, in fila distrahendae, copiam vomitu edidit, quo nonnullis vicibus repetito, duabus horis in gutture dolores adesse videbantur ac frustraneae ad vomitum intentiones. Postridie mane animal defessum, triste, humumque prostratum, cum ad incedendum erigerent, tali correptum est vertigine, ut binos vix ingredi posset passus, quin humum caderet, ac tempore meridiano viginti quinque horas post veneficium mortuum est. Dissecto cadavere ventriculi membrana mucosa, praesertim ad orificium inferius, obscure rubra deprehensa; duodeni vero interna facies ac pulmones haud mutati. 27)

Caput IV.

De vi medica acidi phosphorici speciali.

Jam ineunte saeculo decimo septimo Angelus Sala acido phosphorico, quamvis et basin et indo-

27) Allgemeine Toxicologie v. M. P. Orfila, Th. II, S. 593.

lem ejus ignoravit, cum calcaria sulphurica mixto, sub nomine Bezoardici vitriolati usus est medicamento prophylactico contra pestem 28)

Novissimis temporibus multis quidem in morbis adhibetur acidum phosphoricum, nihilo tamen secius medicamenti hujusce gravissimi vires magis observandae, accuratiusque sunt investigandae, quod Voigtel hisce in medium profert verbis: 29) „Auf jeden Fall verdient die Phosphorsäure eine grössere Aufmerksamkeit, als ihr „bisher gewährt zu sein scheint, wenn auch die „Theorie ihrer Wirkungsart nicht durchaus „gegründet sein möchte.“

Morbi in quibus utuntur acido phosphorico, sequentes:

In febribus typhosis contagiosis, in peste, febris nervosa et hisce similibus. Gravissima in typho contagioso indicatio Celeberrimo Goeden illud est tempus, in quo febris in decursu suo medium tenet inter inflammationem atque putredinem

28) Opp. medic. chem. Rothomag. 1650. p. 101.

29) Voigtel's Arzneimittellehre, Bd. II. c. p. 116.

nem colliquativam, ergo in febre putrida inflammatoria; e contra pulsus plenus atque durus, propensio ad inflammationem topicam insignis, forma typhi magis chronica atque status gastricus exquisitus acidum contraindican- phosphoricum. 30) Testante Hecker aptum est in febre nervosa, debilitate crescente, motibus irregularibus spasticis, potissimum in individuis gracilibus, in feminis atque infantibus.—Secundum Cel. Prof. Struve in febre nervosa 1. ubi systematis vasorum actio insigni modo aucta, ubique systematis nervorum receptivitas majorem nacta est gradum, hujusce vero reactiones debilitatis jam prae se ferunt characterem, quo plerumque modo febris incedit nervosa versatilis. Cum ita res habeant, acidum ab illo praescribitur nitro junctum hac in forma:

R. Nitri puri ʒij

solve in

Aquae fontanae ʒvj

Acidi phosphorici diluti ʒij

Syrupi acetosit. Citri ʒj

30) Hans Adolph Goeden von der Arzneikraft der Phosphorsäure gegen den ansteckenden Typhus.

M. S. Sumatur quavis hora vel quovis bihorio cochlear cibarium unum.

Ubi simul maximus sanguinis caput versus existit impetus, capiti quatuor ad duodecim imponuntur sanguisugae, epithemata et lotiones frigidae applicantur, clysmata refrigerantia ex aceto cum aqua vel serum lactis cum Cremore tartari et oxymelle in usum ducuntur, nec sinapismi omittuntur repetitis vicibus in suris collocandi. Haec agendi ratio tam diu continuatur, usque dum major in systemate vasorum nervorumque evanuerit excitatio, quod febris decremento et minori nervorum animique actionum alienatione, simulac debilitatis verae sensu, modico in gradu incipiente, cognosces; hic primum, erethismo systematis vasorum sublato nitrum amplius non indicatum, omittendum, nonnullis adhuc diebus acidum phosphoricum propinandum, tunc confugiendum est ad Angelicam, Serpentinam, et Valerianam et alia ejusmodi medicamina, quae ab initio acido adhuc junguntur phosphorico. — 2) Talibus sub conditionibus ubi in systemate vasorum haud parva existit agitatio, receptivitas vero

ac reactiones systematis nervorum majori in gradu minutae, quem statum intelliges ex pulso celeri nec amplius pleno, aestu magno, nonnunquam vel ardente, lingua sicca, fissa, fusca, delirij jam blandioribus, deficiente tamen torpore universali cerebri, sensu gravitatis in capite, imbecillitate actionum muscularium; status, quocum febres nervosae malignae mature incedunt, qui in febre nervosa lenta, si aliquamdiu insistit, mox apparet, in quem nonnullae febres hujus generis, cura quidem inepta ac nimis calefaciente adhibita, faciliter transeunt. Hic frigidarum, nec non calidarum lotionum et epithematum supra caput usus, ita et clysmata derivantia, quibus vel tartarus adjicitur emeticus, indicata. Derivationes instituas fortes sinapismorum ope in suris et plantis pedum ponendis, atque, ut praecaveas cerebri torporem, vesicans imponas nuchae. Acidum phosphoricum quamdiu in systemate vasorum et nervorum erethismus est auctus, hic quoque locum obtinet, sed jam ab initio cum infusis jungendum est nervinis, v. c. Valerianae, Serpentariae, Angelicae vel Arnicae, additis aci-

dis dulcificatis. Cel. Prof. Struve saepe hujus mixtionis vim expertus est saluberrimam:

R. Rad. Valerianae $\mathfrak{z}\beta$
 Flor. Arnicae $\mathfrak{z}\text{ij}$
 inf. s. q. Aq. com. ad Colat. $\mathfrak{z}\text{vj}$

adde

Acidi phosph. dil. $\mathfrak{z}\text{ij}$
 Spir. salis dulcis $\mathfrak{z}\text{j}$ — $\mathfrak{z}\text{ij}$
 Syr. cort. Aurant. $\mathfrak{z}\beta$ — j

M. S. Praebeatur quavis hora vel quovis bihorio cochlear unum cibarium.

Tali modo si febris mitigata, vel propterea evanuit, vel si musculorum notabilis fit infirmitas, Chinam in usum trahas necesse est, ast initio cum nervinis jungendam, serius vero puram tradendam e. g.

R. Rad. Valerianae incis.
 Pulv. cort. Chinae opt. aa $\mathfrak{z}\beta$
 inf. per horas jj c. Aq. fontanae
 s. Vini boni gallici ebull. q. s.
 Colaturae $\mathfrak{z}\text{vij}$

adde

Acidi phosphorici dil. $\mathfrak{z}\text{j}$ — ijj

Spir. salis dulcis $\mathfrak{z}\text{j}$ — ij

Syr. cort. Aurant. $\mathfrak{z}\text{j}$

M. Sumatur quavis hora vel quovis bi-
horio cochlear cibarium unum.

Ad comprobandum modo dictum haecce in-
serviat morbi historia:

Lena Grahn sutoris filia, duodecim annos
nata, constitutione scrophulosa, corpore haud ita
gracili tinea laborans capitis, d. xv. mens. Maji in
sectione medica Clinici nostri suscepta est. Me-
dicamenta ei porrigebantur resolventia, externa
remedia capiti inunguenda emollientia, nempe
Ol. Oliyarum cum Axungia et serius pauxillum
adstringentia v. c. Ol. Oliyar. cum Aq. Calcis;
fonticulus insuper positus est in uno brachio, ac
quotidie balnea adhibita. Unguenti prioris loco
post nonnullos dies flor. Zinci cum Axungia in
auxilium vocati. Diaeta gaudebat lactea. Hac ra-
tione in dies status evasit melior, glandulae col-
li, prius valde tumefactae, pedetentim evanue-
runt sub digito explorante, tineae squamae et
crustae deciderunt magna in copia. Sed praeter-

lapso aliquo tempore d. I. Jun. febris in conspe-
ctum venit, cujus causa, quod aegrota alias inter
curam in melius mutari sibi videbatur, verisimi-
liter erat refrigerium. Pulsus irritatus, maxime
acceleratus, arteriae centies vicies in sexagesima
horae micant parte, calor, lingua muco cooper-
ta, alvus liquida bis de die ejicitur, cutis sicca,
ciborum appetentia deest, dolores capitis, prae-
primis in fronte et supra oculos. Inunctiones
omittuntur et, ut actiones vasorum minuantur,
pro potu praescribitur Cremor. Tartari $\mathfrak{z}\text{j}$ in
aquae lagena una soluta; pro cibo vescitur mu-
cilagine avenacea.

Die II. Juni. Febris minus vehemens, ar-
teriae nonagenis quinis vibrant vicibus, dolores
capitis nulli; somnus turbatus erat; cutis magis
sicca; dolores aegra sentit in abdomine; binae
alvi ejectiones serosae. Squamae a capite largi-
ter desluunt, nonnullis in locis tinea recens pro-
pullare videtur, ulcuscula cum crusta obiecta
sunt purulenta, inter illa cutis tenerrima est atque
sana. — Cremor Tartari nunc minori in dosi ac
pulverisatus exhibetur, ita ut quovis bihorio
cochlear theanum sumatur.

D. III. Jun. pulsus accelerati, parvi et irritati, calor capitis notabilis, cutis sicca, appetitus deletus, lingua haud pura; aegrotula alvum semel deposuit; inquires, virium jactura; vertigo nascitur, si aegra semet lecto erigere conatur. Diaphoresin promovere decrevimus, quare Liq. Minder. cum Infuso Chamom. porrigitur.

D. IV. Jun. Febris persistit adhuc, pulsus frequens paulloque plenior, quam hesterno die, calor magnus, quamvis sudor adfuerit nocturnus profusus, nec nunc cutis sit sicca. Aegrotula conqueritur sitem, lingua obiter tecta, ciborum cupiditas deest; dolores abdominis disparuerunt, alvi excretiones liquidae; quamvis magna somnolentia aegram vexat, tamen dormire nequit. Systematis vasorum nimia excitatio curae diaphoreticae neutiquam cessavit, ac tubi cibarii activitas forsitan prorsus a febre pendens, non multum diminuta est. Febris limitandae gratia, cum systematis vasorumurbationes haud sint primariae, sed dependeant a turbatione ultimorum nervorum finium, acidum phosphoricum eligitur cum nervino:

R. Infus flor. Chamom. $\mathfrak{z}\text{iv}$

Acid. phosph. dil. $\mathfrak{z}\text{ij}$

S. Quovis bilhorio sumatur cochlear cibarium.

Contra exanthema in capite, cujus crustae increscunt, expectando egimus.

D. V. Jun. Febris vehemens, pulsus parvi longe frequentiores, capitis calor atque temulentia, cutis arida, lingua impura, sitis parca. Aegrotula nunc plerumque soporosa cubans, nocte antecedente mox taciturne, mox alta voce deliravit; febris nervosae symptomata sat conspicue apparuerunt. Symptomata encephalitis essentialia desiderantur; nullibi metastasis aliqua manifesta, qua febrem nervosam exortam esse, vix credas, praesertim cum malum topicum neutiquam sit sanatum, ac fonticulus bene suppuret. Ideoque febris a tinea capitis (porrigo scutellata Siruve) non dependet, quamvis haec fortasse aliquid contulerit ad febris nervosae evolutionem. Ne damnum oriatur a minori integumentorum capitis vigore, qui, quod vero vix credendum productus esse potuit cura antecedente, epithemata calida, e furfuribus atque floribus Chamom. parata, ca-

piti superimponuntur, atque perspirationi sanctorianae facendi causa, aegra balneo tepido immittitur. Sicuti heri, ita et hodie contra febrem acidum phosphoricum, hac quidem in forma adhibetur:

R. Acidi phosph. dil. ʒij

Aquae fontanae ʒvj

Syr. Althaeae ʒβ

MS. Sumatur quavis hora cochlear cibarium.

D. VI. Jun. Pulsus, lingua, alvi excretiones ab hesternae conditione non discrepant; delirium aegra quidem vacat, nihilominus vero adhuc soporosa, nec caput adhibitis fomentationibus in producenda porrigine plus agit; reliqua cutis quamquam calida, attamen non ardens. Balneo immittitur aegra, mixtura continuatur, capiti vero fomentationes ultra non imponuntur.

D. VII. Jun. Pulsus pleniores, adhuc febriles, lingua mucosa cooperta, alvi excretio nulla, cutis sicca; capitis dolores atque calor decreverunt. Exanthema nunc quasi emortuum, totius capitis epidermis squamis decidit, nec sub illis ullum observatur extravasatum. Fonticulus rite

supputat. Cum acido phosphorico, addito nervino pergitur hac forma:

R. Rad. Valerianae inc. ʒij

inf. s. q. Aq. fervid. ad Colat. ʒvj

adde

Acidi phosph. dil. ʒij

Syr. Althaeae ʒβ

MS. Sumatur quavis hora cochlear cibarium.

nec balneum omittitur.

D. VII. Jun. Febris paullo lenior, lingua purificari incipit, cutis sicca, alvus clysmate difficulter soluta est. Mixturae hesternae rad. Valerianae adjicitur ʒj; balneum repetitur; his exceptis aegram poma cocta edere, ac potum haurire e succo Oxycocci confectum, jussimus.

D. IX. Jun. Pulsus pleni, nullam fere praesentes febrem. Cutis madescere incipit, caput nec calidum, nec siccum; in fonticulo suppuratio rite viget; alvi excretio nulla; tussis quae eandem, ac febris agnoscere visa est causam, sicca fit ac molesta, quare diligentiores postulat curam, cui hisce satisfacere studemus medicamentis:

R. Sulphur. stibiat. aurant. gr. $\frac{1}{4}$

Extr. Hyoscyami gr. β

Sacchari albi gr. x

M. f. Pulv. dent. tal. dos. No. vj

S. Mane et vespere sumatur pulvis unus.

Reliqua medicamenta non mutantur.

D. X. Jun. Pulsus frequentiores magisque irritati, lingua ut in febre nervosa plerumque oblecta et sicca, sitis major reddita; sudore nocturno profuso, cutis madet; alvus constipata, tussis non mitigata est. Hesternis remediis balneum additur calidum atque clysma e flor. Chamom. Ol. Olivar. atque sale culinari.

D. XI. Jun. Febris paullo mitior facta est, cutis perspiratio rite procedit, lingua muco tecta; alvus clysmate applicato semel, hodieque sponte soluta est. Balneum tepidum ordinatur et quia fonticulus profundior pus magis fluidum secernere incipit vinctura, ut ulcus avertatur pejus, cum liquamine fit Myrrrhæ.

D. XII. Jun. Febris in dies decrescit; ægra cibos rursus appetit, ac melius se valere sentit. Liquamine Myrrrhæ puris indoles in melius versa est. Nec hodie balneum prætermittitur.

D. XIII. Jun. Pulsus pleni, nil ostendunt naturæ febrilis; ægrotulæ, excepta debilitate, nil aliud conqueritur. In capitis exanthemate nullus animadvertitur vigor. Hodie exhibetur:

R. Rad. Valerianæ concis 3jj

inf. c. q. Aq. fervid. ad Colat. \mathfrak{Zvi}
adde

Syr. cort. Aurant. $\mathfrak{Z}\beta$

MS. Sumatur quavis hora cochlear unum cibarium.

D. XIV. Jun. Tussis usu pulverum continuato lenior reddita est. In capite sub epidermide, squamulis secedente, nova actio conspicua esse videtur. Fonticulus rite suppurat. Tempestas calida cutis perspirationi favet; sequentia exhibere decrevimus:

R. Rad. Valerianæ inc. $\mathfrak{Z}\beta$

Pulv. cort. Chinæ 3jj

inf. s. q. Aq. fervid. ad Colat. \mathfrak{Zvi}
adde

Acidi phosph. dilut. 3jj

Syr. cort. Aurant. $\mathfrak{Z}\beta$

MS. Quovis bihorio sumatur cochlear cibarium.

Ad XXII. usque Jun. pulveribus mixturaque postrema continuatis, ne vestigium quidam remansit febris, porrigo rediit, qua apparente quoque medicamina omissa omnisque curandi ratio talis instituta est, ut porrigo solummodo respecta fuerit, qua denique mens. Octobr. aegrotā immunis facta, e Clinico dimissa est.

Febris nervosae pituitosae historia hic commemorari meretur:

Augustus, quindecim annos natus, constitutionis infirmæ, die xvi Noybr. anni MDCCCXXIV ad sectionem Clinici nostri medicam deductus est.

Examine instituto, haec comperimus: Refrigerium perpessus haud leve, die quarto mens. Nov. aegrotare incepit; dolores conquestus est in fronte, coryzam, tussem siccam, artuum sensum gravem, lassitudinem, deletam ciborum appetentiam, horripilationes, frigus, caloremque fugacem, vesperam versus adauctis. Haec symptomata ad diem nonum mens. Nov. pedetentim invaluerunt, atque febris in conspectum venit vehemens inflammatoria catarrhalis, magnis pectoris affectionibus comitata. D.x. Nov. sedes apparuerunt liquidæ; denique aegrotus ad diem

decimum sextum, omni destitutus artis salutiferae auxilio, nos precibus suis adiit. Febris adynamica manifesta erat. Pulsuum ictus centeni vixit, ceterum celeres debiles, exiles, sed regulares, cutis aspera, sicca; lingua orisque cavitas muco albo ac tenace obductae, respiratio angustata, difficilis, simulque dolores pungentes iidemque vehementes sinistro in pectoris latere, tussis brevis et sicca, a quovis inspirandi periculo provocata et adaucta. Capitis temulentia, dolores frontis et occipitis haud ita exigui; in sphaera sensibili nullae prope obviae sunt perturbationes, abdomen tactu molle et valde dolorificum est. Vesicatorium ad affectiones pectoris leniendas, tussim mitigandam, sputaque promovenda, pectori applicatum; pro usu interno Inf. rad Angelicae cum Liq. Minder. porrigitur. Angelica, medicamentum excitans efficax, hic indicata esse videtur ob sedes liquidas verisimilemque labem chronicam inflammatoriam membranarum tubi cibarii mucosatum, ac Liq. Minderer. ad juvandam crinem per cutem, cum ejus perspiratio in vectura aegroti snpressa fuerit.

D. XVII. Nov. Eadem habitudinis commu-

nis ratio, dolores capitis iidem, sensorii functiones haud laesae, dolores pectoris minores, tussis sicca adhuc praesto est. Pulsus irritati, centenis tricenis in sexagesima micant horae parte. Abdomen dolet, alvus semel soluta est; quae sedibus sunt evacuata, tenacia, mucosa, serosa apparent. Corporis temperies aucta, cutis sicca. Aeger quiete nocturna frui non valuit ob deliria vehementiora. Ut vasorum actio nimia, ab affectione nervorum iis prospicientium, temperetur, vires vitales majorem ad vim incitentur, denique ut sedes nimiae tollantur, Angelica exhibita est cum Acid. phosph. dilut. atque Spir. salis dulcis. Surissimus, quo derivetur a capite, impositus, et abdomini illitum est Linim volat. cum Laud. liquid. Syd. Angelica hacce praebetur in forma.

R. Rad. Angelicae $\mathfrak{z}\mathfrak{z}$

inf. s. q. Aq. fervid. ad Colat. $\mathfrak{z}\mathfrak{v}\mathfrak{j}$

digere per horam, adde

Acidi phosph. diluti $\mathfrak{z}\mathfrak{j}\mathfrak{j}$

Spir. salis dulcis $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$

MS. Sumatur quavis hora cochlear ci-
barium unum.

Sub noctem, octava hora, aeger statu versatur meliori, respiratio magis expedita, capitis dolores suppressionisque sensationes multo minores, arteriarum pulsus ejusdem conditionis, ac prius; abdomen haud ita dolorosum, nullae apparuerunt sedes.

D. XVIII. Nov. Pulsus minus pleni, atque minus frequentes, caput non ita dolens; dolores in thorace aliqua ex parte evanuerunt, tussis rara, brevis, nec majores ciens dolores; abdomen in contrectatione sensibile, dolorque fixus in regione processum xiphoideum inter atque umbilicum; lingua muco flavo inquinata, sapor in ore amarus, vappidus, magna muci copia in ore conspicua; vomitione vehementi latex acris amarus ejectus est cum Asaride uno lumbricoide. Omnibus dum respondisset indicationibus mixtura repetita est. Organorum digestionis simul adesse passionem, sat perspicuum, quin imo credendum, principem eam fuisse aegritudinis causam, cum dolor ille quocunque motu, quocunque attractionis periculo facto, atque vomitione, abdominisque, conditio ante aegri adventum probabilem reddant affectionis membra-

narum mucosarum lenis subinflammatoriae suspicionem. [Quae cum ita se habeant, illa in organa fortius agendum esse, negari nequit, eandemque ob causam porrecta sunt aegro sequentia:

R. Natri subcarbonici ʒij

Succi Citri q. s. ad perfectam saturationem
adde

Aq. flor. Chamom. ʒiv

S. Sumatur alternis vicibus cum mixtura antecedente cochlear unum cibarium.

In loco ante dicto, doloribus affecto, vesicatorium positum est. Aegrotus debilissimus est, ac sat irritatus. —

Vespere hora octava. Nullae functionum manifestae majores mutationes, pulsuum conditio melior; arteriarum ictus regulares, aestus cutis paullo desiit, lingua adhuc impura, vomituritiones adsunt; vomitusque iisdem phacnomenis ac mane apparuit; caput dolorum expers; adbominis non cessetunt dolores; sedes nullae. Ceteroquin aeger in statu aliquo adhuc versatur irritato. Praetermedicamenta priora infuso An-

gelicae cum Acid. phosph. additur Valeriana, ac enema adhibetur e flor. Cham. Ol. Olivarum atque Sapone confectum.

D. XIX. Nov. Pulsus hesternae conditionis, respiratio paullo adhuc impedita, caput parum obnubilatum, abdomen ubi attingitur, maxime dolet; nausea, sapor amarus, vomituritionis insultus. Medicamenta repetuntur, idemque fit cum illinendis; Vesicatorium dolorifico loco inter scrobiculum cordis ac umbilicum, surisque applicatur sinapismus. Clysmate priori cum glebae durae, atque lutosae simul cum levamine dolorum, saporisque ingrati abitu excretae fuerint, idem repetitum est. —

Vespere hora octava aegrotus paullulum recreatus est, caput doloribus sensuque obtuso vacat. Dolores in scrobiculo cordis sub attactu longiores minores, sedes sunt scrosae, pulsus regulares; vires adhuc decumbunt. Medicamenta reiterantur.

D. XX. Nov. Omnes functiones rite fere praecedunt; Sensorium nulla ex parte affectum, nausea saporque ingratus evanuerunt, linguae media modo pars fusco oblita muco, respiratio

libera; dolores in regione ventriculi propemodum nulli, pulsus aequales, parvi, rariores. Cibus aeger appetens, jussulo famem sopivit. Debilitas adhuc magna. — Mixtura supra memorata, quae Angelicam, Valerian. et acid. continet phosphor. nunc quavis hora praebetur, ac saturatio suspenditur.

D. XXI. Nov. Aeger nil conqueritur, nisi hoc sit languor maximus; arteriarum pulsus undecenteni, parvi. Mixtura cum acido phosph. quarta quaque hora locum cedit saturationi. Aegrotus quartam accipit ciborum, in Clinico nostro aegris destinatorum, partem, qua famen leniat.

D. XXII. Nov. Aegrotus bene valet, Pulsus parvi, rariores, aequales, pectus dolorum expers, nec minus abdomen; nullum omnino symptoma manifestum est, quod affectionem inflammatoriam indicet. Rempto vasorum nervorumque systematis statu irritato, acid. phosphoricum omissum est, ejusque loco Inf. Angel. cum Valerian. additis Spir. salis dulcis ac Elix. roborant. Whytt. et quarta quavis hora saturatio propinatur. Convalescens serius Chinae, rad. Calami et Extr. Cascariillae vires saluberrimas agnoscens,

die XVI. Dec. prorsus sanatus, auxilio amplius non egebat medico.

II. In Phthisi pulmonali.

a) In Phthisi pulmonali purulenta. Auctore Goeden 31) (Phthisis pulmonum phlogistica) indicatum est acidum phosphoricum primo in stadio inflammationis chronicae occultae, ubi dispositio inflammatoria phthisica, dolores latentes in imo pectore, spirandi difficultates periodicae, tussis brevis atque sicca, haemoptysis periodica, febrisque hecticae vestigia adsunt, ubi porro status morbosus magis est periodicus uti e. g. in colliqutionis stadio, in phthisi florida, ubi seminum quidem adest morbosum, morbi vere indoles peculiaris adhuc non erupit. Secundo in stadio, suppuratione jam apparente, ni medicamentum radicale, tamen saltem palliativum esse valet acidum phosphoricum.

Duorum aegrotorum historiae Goeden rem confirmat:

31) Horn's Archiv 1811. Bd. I. S. 256.

Puella quaedam duodevicesimum aetatis annum agens, speciem prae se ferens constitutionis phthisicae latentis, ad decimum septimum usque annum optima gavisa est valitudine; hic vero refrigerium percussa est, quo menses fluentes suppressi fuerunt. Post aliquot dies dolores pectoris pungentes fugaces, sensus oppressionis et anxietas in inspiratione profunda, calor fugax vices mutans cum horripilationibus, tussis sicca, haemoptysis praesto erant. Venaesectione sanguinem aegrotæ sibi detrahi curavit, quoinde molestiae ac haemoptysis cesserunt, sed pectoris affectiones nunquam plane evanuerunt. Menses, antea suppressi, rursus apparuerunt, sed inordinati, nec adversam valetudinem reddiderunt meliorem. Praeterlapso aliquo temporis spatio perpetui tussis insultus torserunt aegram, sanguinisque lacte rubri ac spumosi haud exigua per pneumonorrhagiam ejecta est copia; simul in conspectum venierunt dolores in thorace fugaces periodici, oppressio atque anxietas gravissimae, praecipue in inspiratione; spiritus celeres, leniores motus febriles versus vespeream, diu calor fugax intercurrentes, dolores pungentes ac urentes in cute, fronte et in ge-

nis, ardor palmarum, sitis lenis, appetitus deletus, dolores capitis; pulsus celeres erant, non quidem debiles, sed parvi et duriusculi; somni nocturni quies turbata erat. In principio Goeden exhibuit:

R. Kali nitrici $\mathfrak{z}\beta$

solve in

Aq. flor. Sambuci $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$

Mucilag. gummi arabici

Syr. Althaeae $\overline{\text{aa}}$ $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$

Opii puri gr. j

S. Sumatur quavis hora cochlear unum cibarium.

Pro potu praescripsit aquam cum aceto vini, aegrotamque in balneum tepidum, cui sal culinare additum, immergi curavit. Die insequente nullum apparuit levamen, phaenomenisque prioribus nausea et dolores in abdomine praetererantes sese adjunxerunt. Balneum repetitum erat atque haec mixtura propinabatur:

R. Acidi phosph. dilut. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$

Mucilag. gummi arabici $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{v}$

Syr. Althaeae $\mathfrak{z}\mathfrak{j}\mathfrak{j}$

Opii puri gr. j.

MS. Praebeat^{ur} quovis bihorio cochlear unum cibarium, cui suggeratur pētus spissus muci avenacei.

Tertio subinde die omnia in melius versa fuerunt, haemoptysis rarior reddita est, sanguis cum muco jam mixtus, tussis non ita frequens, respiratio liberior, pulsus lentiores, ciborum cupiditas. Medicamenta continuata fuerunt longioribus intervallis, decemque diebus puella ad negotia consueta rediit.

Simili modo Goeden puerum tractavit, qui antea febre laboraverat intermittente, quae, forma mutata, in febrem transierat hecticam, magnis doloribus pectoris ac pneumonorrhagia vehementemente stipatam; acidum phosphoricum puerum in integrum restituit.

Robbi 32) in aegrot^o aliquo quadraginta duos annos nato, qui Phthisi pulmonali laboravit febre comitata hectica, vires tentavit acidi phosphorici, quod tali praescripsit modo;

32) I. H. Robbi merkwürdige Beobachtungen über den inneren und äusseren Gebrauch des Phosphors.

R. Acidi phosphor. puri 3vj
Aquae destillatae 3j
Syr. Althaeae 3β

MS. Praebeantur guttae xii
quavis dimidia hora.

Postea dosis ad xxx — L guttas aucta. Aeger plane sanatus est.

Brevi abhinc etiam in Clinico nostro efficaciam vidimus acidi phosphorici in debellanda Phthisi laryngea. In puella trigesimum aetatis annum agente, semestri praeterlapso Pseudosyphilide liberata, omnia Phthiseos laryngeae symptomata, hectica insuper universalis manifesta erant; in faucium cavitate ulcera apparuerunt, Aegrotula lacte fruebatur; super laryngem vesicatorium positum, ac pro gargarismate Decoct. Cicutae exhibitum est. Medicamenta interna erant: Mane vesperaque pulvis Sulphur. aurat. atque Extr. Hyosc. aa gr. β, tum medicamenti sequentis:

R. Cort. Chinae pulv. 3ijj
inf. s. q. Aq. fervid. ad Colat. 3vjij
adde
Acidi phosph. dil. 3jj.

MS. omni secunda hora cochlear unum
cibarium sumatur.

Quae cum aliquamdiu repetita fuerint, adaucta
sensim sensimque acidi phosphorici chinaeque do-
si omnia meliorem prae se ferebant speciem.
Post sex dies e pulvere Extractum Hyosc. omisimus,
ejusque loco Digital. gr. β adjecimus. Sputis fe-
brique paulatim imminutis, vires redierunt, tri-
busque septimanis sanitatem recuperaverat aegrot.

Unde, quaeso, acidi phosphorici eximiae
in domanda Phthisi purulenta vires explican-
dae? In omnibus organismi nostri partibus aci-
dum phosphoricum praesto est illarum pars con-
stitutiva. Suppuratione in partibus Phthisi affe-
ctis, discidium exoritur, quod etsi explicare no-
bis non liceat, tamen pus bonum, experimentis
Celeberrimi Lassaigne circa hanc rem institutis,
acidum phosphoricum non continere, edocti su-
mus. Ad sanationem vero abscessus alicujus vel
ulceris pure opus est sincero, quo juvante granu-
latio enascitur, cujus ortui manifeste acidum
phosphoricum favet, dum hocce a granulatione
in qua contentum est, non ex pure, sed ex parti-
bus vicinis attrahitur. —

b) In Phthisi pulmonali pituitosa.

Quamvis Materiae medicae auctores acidi
phosphorici ad oppugnandam hanc phthisin men-
tionem non faciant, profecto tamen hujusmodi
exemplum memoratu est dignissimum. Duce
Cel. Struve, praeceptore ad cineres usque colendo,
mihi ipsi in Clinico nostro curae traditus fuit ae-
grotus, qui Phthisi laboravit pituitosa, quam qui-
dem acidum non prorsus amovit, revera autem
omnia reliqua medicamenta hic celebrata multo
superavit. Hac ex causa hujusce morbi historiam
paucis referam:

Antonius Buschkow viginti novem annos na-
tus, temperamentis phlegmatici, constitutionis ro-
bustae, nunc vero emacrat, jam D. XXII.
April a. MDCCCXXIV nostrum adierat auxilium
ob catarrhum pulmonum, refrigerio exortum. D.
IV. Maj. convalescens, omnem rationem respiciens,
in eo perseveravit, ut dimittatur, quo factò rus
petiit, atque ex indicio suo, omnibus laboribus,
corporis motum majorem requirentibus, immunit
refrigerium erroresque dieteticos quam maxime
evitans, medicamentis usus est Lichene islandico
atque lacte caprarum. Tali modo valetudine ga-

visus est haud ita adversa, . . . sed sex septimanas antehac noctu, corpore sudore cooperto sat largo, lodice remota, frigori nimis patuit ac postridie mane erroris jam sentit sequelas. Febris eum nempe aggressa est catarrhalis, cujus exacerbationes vespertinae sudore terminabantur; mane frigoris aderant insultus; tussis increvit, sputa mucosa frequentiora et copiosiora apparebant una cum doloribus prementibus sub omni antico thoracis pariete. Tres dies abhinc exacerbationes febriles vespertinae locum cesserunt matutinis, iisdemque gravioribus. Intestinorum functiones praeter molestias a Taenia productas, integrae erant, alvique excretiones normales.

D. XXVIII. Jul. aegri reducis talem, qualem descripsi, invenimus conditionem; pulsus paullo accelerati et duriusculi, sputa cruda spumosa, vox rauca et aspera.

D. XXIX. Jul. Hodie mane exacerbationes febris quarta hora ortae sunt cum calore; pulsus semper adhuc frequentes. Ut vasorum, tussisque dominantur impetus, Decoct. Althaeae cum Nitro atque Extr. Hyosc. exhibetur, aegerque vapores Fl. Chamom. et Sambuc. inspirare jubetur; thoracis

loco, in quo maximos aeger percipit dolores, quatuor imponuntur sanguisugae.

D. XXX. Jul. Tussis et sputorum idem est status, dolores vero paullo sunt mitigati. Secunda hora tempore matutino febris apparuit, quo facto postea paullo sudavit aegrotus, qui mane ad decimam usque horam quater ejecit alvum liquidam, fortasse a refrigerio vel a Nitri usu productam; ut vis laxans, quam Nitrum in tubum cibarium exercet, limitetur, illud in Decocto Althaeae concentr. porrigitur. — In thoracis latere sinistro vesicatorium poni curavimus.

D. XXXI. Jul. Eodem tempore, quo heri, et hodie incepit febris, hecticam magis magisque ostendens naturam; pulsus adhuc accelerati, diarrhoea mansit, quam ob causam, Nitro praetermisso, hanc prae buimus Emulsionem:

R. Emuls. sem. Papaver. ex $\frac{3}{\beta}$
paratae $\frac{3}{vj}$

Acidi phosph. dil. $\frac{3}{jj}$

MS. Sumatur omni secunda hora cochlear unum cibarium.

Dolores tussi incitatos mitigandi causa pulverem Ipecacuanh. cum Extr. Hyosc. propinavimus.

D. I. Aug. Hodie mane nulla adest febris, eo copiosiora autem cum tussi ejecta sunt sputa, quo nocturna quies valde turbata fuit; diarrhoea non cessat. Pulsus minus irritati; aeger queritur de doloribus in collo, cujus ut lubricetur locus dolorificus Decoct. Althaeae cum Succ. Liquiritiae in usum trahitur. Ceteroquin medicaminum priorum usus continuatur.

D. II. Aug. Febris omnino disparuit, tussis atque inspiratio profunda minores gignunt dolores; pulsus tranquilli; nulla fere diarrhoea.

D. III et V. Aug. Medicamina non permittuntur quidem, sed pulveribus Calomel. additur.

D. VI. Aug. Idem. Calomel vero omittitur, ejusque loco Sulph. aurat. adhibetur.

D. VIII. Aug. Sputa in dies decrescunt, sed aegrotus nunc tussiculosior, quare mixturae Aq. Amygdal. amar. concentr. ʒij admiscuntur.

Hac agendi ratione, adaucta solum Aq. Amygdal. dosi complures per dies continuata, aegroti valetudo magis magisque in melius abiit, febres simul evanuit, pulsus tantum parum irritati fuerunt. Doloribus in sinistro thoracis latere fixis, vesicatorium indicatum fuit. Serius aegro-

tus Extr. Myrrhae aquos. accepit, quod mox quia nocere videbatur, omissum est, dein Lichenem island. cum Aq. Lauro-cerasi et acido phosph., cui mixturae postea Chinam addidimus alternisque cum illa vicibus acidum hydrocyanicum propinavimus, quod vero nullam salutarem exercens in morbum vim, mox remotum est. Sanatione tarde progrediente aegrotus rebus domesticis, Clinicum deserere coactus erat, nec a nobis amplius visus est.

In principio anni currentis alia adhuc in Phthisi pituitosa simul cum pneumonorrhagia acidum phosphoricum a nobis tentatum est in connubio cum China, quibus pneumonorrhagia sedata, muci excretio minor reddita est, doloresque in pectore pungentes sublati sunt; nunc morbus magis magisque ad finem vergit optatum.

III. In impotentia.

In membra genitalia labefactata, quae vires suas plane amittere minitantur, horum medicamentorum connubium, vim quam maxime exercet refocillantem. 33)

33) Recepte und Kurarten der besten Aerzte aller Zeiten. III. S. 46.

R. Acidi phosph. vitr.
 Cort. Chinæ opt. pulv.
 Extr. cort. Cascarillae aa $\bar{3}\beta$
 Limaturae Martis $\bar{3}\text{ij}$
 Camphorae $\bar{3}\text{j}$

M. f. pil. pond. gr. j. consp. pulv. Cinnam. S. Sumantur ter de die, nempe mane et vespere decima, tempore pomeridiano vero quarta hora decem pilulae.

Lacticinia evitanda et tertia quavis die ob incitationem, quam continuus acidi phosphorici usus perficeret, quæque pulmonibus apprimè nocere posset, mixtio illa seponenda est. 34)

IV. In Onania inveterata.

Robbi 35) testimonium affert memoratu dignissimum de efficacia nostri in hoc morbo medicamenti. — Juvenis quidam academicus ita huic flagitio indulserat, ut vires animi corporisque eximio jam in gradu debilitatae fuerint; complures

34) G. W. Schwartzæ pharmacologische Tabellen. II. Bd. I, Abth. S. 229.

35) Robbi l. c. p. 56.

quotidie vel involuntarias spermatis ejectiones perpeusus est, vel libidinosis imaginibus masturbationibusque productas. Pollutiones noctu adhuc frequentiores, praesertim ubi aeger, brevi antequam cubitum iret, cerevisiam, vinum, vel cibos assutisit. Juvenis quamvis valde sollicitatus flagitio suo, conscientiaeque stimulis agitatus est, moderare tamen sibi non valuit. Robbi tonica primum ei praebuit, diaetam nutrientem nec vero excitantem praescripsit eumque corpus tandem agitare jussit, usque dum defessus amplius non posset. Postea haec illi propinavit:

R. Acidi phosph. $\bar{3}\text{j}$
 Aq. Rubi Idaei $\bar{5}\text{vj}$
 Syr. Rubi Idaei $\bar{3}\text{j}$

MS. Sumatur ter de die cochlear theanum.

Acido phosphorico quatuor septimanis adhibito, non neglectis motu corporis atque diaeta bona, pollutiones nocturnae multo rariores, diurnae rarissimae factae sunt. Aegrotus revixisse sibi visus, curas magis magisque posuit, faciei color vigere incepit, musculorum laxitas in dies decrevit. Acidi phosphorici dosis ita aucta est ut

mixtionis dictae cochlearium theanum unum cum dimidio sumendum esset aegro. Manifesta erat conditio melior, pollutiones enim diurnae jam nullae, nocturnae rarae tantum erant. Sperma spissius redditum est, ac odore validiori, quam antea; nec testiculi amplius tam laxi pependunt. Nunc genitalia inuncta sunt cum phosphoro, oleo aliquo aethereo soluto, cui camphora adjecta est, balneaque chalybeata in usum ducta. Acidi phosphorici usus internus usque eo continuatus est, dum pollutiones paene prorsus evanuerunt, vel ad summum quatuordecim dierum intervallis apparuerunt. Tali modo aegrotus valetudinem recuperavit perditam.

V. In haemorrhagiis asthenicis.

Luetzelberger 36) acidum phosphoricum adhibuit in metrorrhagia, qua laboravit femina aliqua debilissima, quae jam sexies partum ediderat, atque ob sanguinis jacturam permagnam morti appropinquavit; nulla amplius opem fere-

36) Journal der practischen Heilkunde v. Hufeland. Bd. 26. St. 1. S. 152.

bant medicamenta hoc in morbo insignia, unicuique acidum phosphoricum aegram servavit, de cuius salute medicus desperavit. Forma quam ille praescripsit haec erat:

R. Acidi phosphor. puri 3j

Aquae destillatae 3ß

Syr. Cerasor. 3jj

MS. Sumantur quarta quaque horae parte guttae x.

Dosis subiinde adaucta seriusque China adhibita est cum acido phosphorico.

Felici hocce eventu excitatus Luetzelberger acidi phosphorici vires in compluribus aliis tentavit haemorrhagiis asthenicis, in stomatorrhagia, epistaxi atque haemorrhoidibus; semperque successu optimo commendatum est experimentum.

Et in nostro instituto Clinico duce Cel. Prof. Struve metrorrhagia semel sublata est acido phosphorico.

Eva quadraginta annos nata, circiter annum abhinc refrigerio, cui in famulatu saepius exposita fuit, permagnam metrorrhagiam perpessa est, ita ut quatuor diebus conscientiae esset experta; medici alicujus opera sanata est mensesque

redierunt, sed fluxus illorum semper solito erat copiosior. Ante tres menses iterum experta est refrigerium maximum, quo facto nova eam corripuit haemorrhagia ex utero, simul cum atrocibus capitis doloribus. Ex illo inde tempore prope altero quoque die mox sanguinis stillicidium in conspectum venit, mox massae coagulatae pugnorum mole ejectae sunt, vel sanguis emanavit male olens, vel purus venosus. Tali conditione aegrota viribus exhaustis ad institutum Clinicum delata est d. XVII. mens. Januar. a. MDCCCXXIV. Constitutionis illa est sensibilis, alias corporis sat firmi, annos viginti abhinc postremum peperit. Examine obstetricio haec explorata sunt: abdomen molle, atque in uno tantum loco in regione colica sinistra tactu dolens. Portio vaginalis in apertura pelvis media posita, paullo retrorsum tracta, eminentiis obsessa erat compluribus sensu carentibus; praeterea orificium uteri erat apertum, ita ut apicem digiti explorantis facile exciperet. Ciborum cupiditas non erat, alvum vero bis vel ter facile deponebat; excrementa pultacea erant. Pulsus frequentes, sed parum irritati, lingua paullulum oblecta. Lo-

tium obscurius tinctum, in superficie sua ostendebat laminas crystallinas nitentes. Aegrota praeterea querebatur de doloribus capitis atque lumborum, nec non de lassitudine eximia. Hocce modo accepit acidum:

R. Acidi phosph. diluti ʒijj

Aquae communis ʒix

MS. Sumatur quavis hora cochlear unum cibarium.

D. XVIII. Jan. Aegrota noctem absque somno transegit atque magnam ob anxietatem in lecto se circumvolverat; locus jam memoratus in abdomine adhuc dolebat; situs commendabatur in tergo quietus. Medicamenta mutare haud visum est. — Vespera circa horam septimam spasmos praecedentes, dolores in dorso atque regione lumbali haemorrhagia larga sequebatur; sanguis grumis erat coagulatus, male olens, serique copia praesto erat; pus quidem non reperiatur, sed pauxillum muci; ad meridiem usque noctem sanguis emanabat purus venosus, tunc haemorrhagia ultro cessabat.

D. XIX. Jan. Aegrota magis erat labefactata, pulsus molliores erant, doloresque capitis aegrota

sentiebat atrociores; convulsiones nunc apparebant totum corpus convellentes, inter quas aegrotata pro tempore aliquo sibi non erat conscia. Alvum aegra bis ejecerat; abdominis conditio erat ac heri. Symptomatibus praedictis perducti hocce propinare decrevimus:

R. Rad. Valerian. $\mathfrak{z}\beta$

inf. s. q. Aq. fervid. ad Colat. $\mathfrak{z}\text{ix}$
adde

Tinct. Castorei $\mathfrak{z}\beta$

Acidi phosphor. dil. $\mathfrak{z}\text{jjj}$

MS. Sumatur quavis hora cochlear
unum cibarium.

Tempore pomeridiano sanguinis stillicidium rursus incedebat, quo vero agendi ratio non mutabatur.

D. XX. Jan. Hodie haemorrhagia non apparebat, medicamenta eadem propinabantur.

D. XXI. Jan. Nulla haemorrhagia. Aegra maxime languebat; dolores in abdomine majores redditi, inflammatorii videbantur, quod nos commovit pulverem exhibere Calomel. cum Extr. Hyosc.; abdominique unguentum applicare e Li-

niment. antispast. Sell. et Ungt. neapolit. compositum.

D. XXII. et XXV. Jan., Haemorrhagiis atque doloribus aegrotata nunc immunis manebat, somnus placidus erat, appetitus redire incipiebat, alvi excretiones atque urina normales reddebantur, ac praeter debilitatem magnam aegrotata bene valebat, quamobrem ad medicamenta tonica confugientes praescripsimus:

R. Rad. Valerianae

Pulv. cort. Chinae $\overline{\text{aa}} \mathfrak{z}\beta$

inf. s. q. Aq. fervid. stem. indigest.
per horas jjj Colat. refriger. $\mathfrak{z}\text{vjij}$

adde.

Tinct. Castorei $\mathfrak{z}\beta$

Acidi phosphor. dil. $\mathfrak{z}\text{jjj}$

S. Sumatur omni bihorio. cochlear
unum cibarium.

D. XXVI. Jan. Hodie sudor eruperat universalis; lotium sedimentum fecit, in pedibus oedema apparuit cum sensatione pungente ac pruriente.

D. XXVII. et XXIX. Jan. Oedema disparuit. Aegrotata nunc deambulare valet atque convalescit.

Acidum phosphoricum ad sistendas haemorrhagias asthenicas sententia Celeberrimi Herder 37) omnibus respondet postulatibus, a) dum analeptico agit modo ac principio vitali infirmo nutrimentum adducit, b) quia ob indolem suam acidam partes adstringit, c) quia statui incitabilitatis, quae haemorrhagias comitare solet, incitamentum est accommodatum, d) quia prompte agit.

In haemorrhagiis scorbuticis quoque et in morbo maculoso haemorrhagico Werlhofii hocce acidum non sine fructu adhibitum fuisse dicunt.

VI. In ossium morbis generatim ac apprime in carie ossium.

Lentin 38) primus erat, qui applicationis acidum phosphoricum mutuae, nunc internae, nunc externae, vim tentavit hisce in morbis; praecipue in carie dentium illud externe

37) Hufeland's Journal, 9. Bd., St. III. S. 148.

38) Lentin de acido Phosphori cariei ossium domitore, in seinen Beiträgen zur practisch. Arzn. Wissensch. B. II, S. 139. — Göttingen's gelehrte Anzeigen 1796. S. 2041. — Loder's Journ. der Chirurgie Bd. I. S. 555. — Hufeland's Journ. Bd. I. S. 166.

applicuit cum Myrrha. Observationes ejus aliorum medicorum experimentis confirmatae sunt.

Hargens 39) acidum phosphoricum ope sanavit cariem, quae jam duas tertias partes tibiae, inferiorem fibulae, eandemque femoris destruxerat partem; apertura cutanea in anteriori tibiae facie octo uncias longa, tres uncias lata erat, excepta illa magna aderat foraminum minorum copia cum fistulis, saniesque pullulabat e vulnere coloris spurci ac odoris foetidi, specillum ac lintea nigrificans; simul genu erat tumidum, informi aspectu atque sanum triplo ambitu superabat; femora vero emacrata, ita ut cutis in osse cubare videretur. Sudores nocturni ac tussicula vires aegrotantis adhuc magis consumebant. Causa proxima verisimiliter acrimonia erat scrophulosa atque causa occasionalis laesio externa. Acidum phosphoricum hic exhibebatur pro usu interno et externo. Externe nempe acidum phosphoricum concentratum \mathfrak{zj} in Aq. Rosarum \mathfrak{zvj} soluta bis vel ter de die in omnes fistulas injiciebatur atque in omnibus cavitatibus cum linteo carpto ponebatur

39) Hufeland's Journ. Bd. VIII. St. I. S. 167.

cui initio pauxillum Tinct. Myrrhae addebatur, serius loco Aq. Rosarum, Decoctum Chamom. propinabatur. Pro usu interno:

R. Acid. phosphor. concentr. ʒij

Aq. foeniculi ʒx

Syr. Althaeae ʒi

S. Sumatur omni trihorio cochlear unum cibarium.

Huic mixtioni aliquando Extr. Chinae adiciebatur, ac sensim sensimque acidum phosphoricum augebatur ad ʒβ. Cibis aegrotus vescebatur eximie nutrientibus. Tali sub cura in dies increverunt vires, sanies in pus bonum abiit, fistulae occludebantur, tumor informis minuebatur paulatim, febris phthisica lente cessavit, dolores osteocopi evanuerunt, elapsisque octo mensibus aeger grallis fulvus (anchylosis enim articuli genu non erat evitanda) incedere valuit.

Michaelis 40) acido phosphorico eodem modo usus est in destructione articuli genu, ubi simul summus adfuit languor.

40) Hufeland's Journ. Bd. XVIII. St. III. S. 13.

Robbi 41) acido interne atque externe applicato cariem debellavit tertiæ dextræ manus metacarpi.

In Rhachitide Lentin, Wurzer et alii suaserunt acidum phosphoricum, sed experimenta hoc consilio serius instituta, successum ejus pollicitum non confirmaverunt et sententia Celeberrimi Haase 42) hac ex causa nil praestare valet, quia hoc ipso in morbo abunde nascatur acidum phosphoricum, quod relative nimis magnam solvat copiam calcariae, quae a corporis humoribus recepta, lotio rursus excernatur

VII. In diabete mellito.

Nicolas et Gueudeville 43) virginem tractaverunt sexaginta unius anni, quae diabete mellito correpta, quotidie duodecim ad quindecim mensuras (Pinte) lotii excernebat, quod turbidum erat, evaporatum mellis odorem fundebat ac sapore erat dulci. Initio China atque carniū usus,

41) Robbi l. c.

42) Haase chronische Krankheiten. Bd. III. S. 434.

43) Nicolas u. Gueudeville über d. zuckrige Harnruhr, im neuen Journ. d. ausländ. med.-chir. Litter. Bd. S. 90.

dein acidi phosphorici guttae xxx-xl in lagena una aquae solutae pro potu, Extr. simul Opii aquosum in pilularum forma, inunctionesque pingues in pedes applicatae, aegrotam omnino in integrum restituerunt.

VIII. In carcinomate uteri.

Hake 44) in femina aliqua carcinomate uteri, conjuncto cum odore foetidissimo sudoribusque colliquativis laborante, usu interno acidi phosphorici non modo factorem sed etiam sudores amovit.

IX. In morbis infantum.

Indicatum hic est acidum phosphoricum, docente Herder, 45) ubi plerumque receptivitas aucta, periculum in mora, remediumque poscitur prompte agens neque nimis incitans. Nostro remedio auctor ille complures servavit infantes, qui ob pulsus vix numerandos; pulsationem omnium arteriarum vehementem, imbecillitatem maximam aestu et sudore stipatam, artuum motuum convulsivos, spiritus anxios atque foetentes, oculos infractos immobilesque, morte vix

cripi posse visi sunt. Guttae nonnullae cum fluido aliquo grato quarta quaque vel dimidia horae parte ori immissae, pulsus retardant, symptomata vehementia compescunt, respirationemque liberiores reddunt. — Nec in dentitionis periodo hocce medicamentum repudiandum esse, exemplum probat Celeberrimi Herder, qui illius ope insultus epilepticos violentiores sustulit, eruptione dentium caninorum ortos.

X. In morbis cutaneis chronicis.

Harles acidum phosphoricum commendat in infantibus, ubi excepta majori irritabilitate atque infirmitate systematis vasorum, diathesis simul praesto est scrophulosa; praecipue in crusta serpiginosa 46). Herder 47) hoc acido amovit petechias nigras absque febre, cum infirmitate maxima ac mixtione sanguinis valde perversa incedentes; hoc in casu per nasum anum atque vias urinae excretioni dicatas continuo sanguis ejiciebatur, idemque per labia non modo

44) Lentin l. c. p. 47.

/ 45) Hufeland's Journ. Bd. 9. St. III. S. 156.

46) Hufeland's Journ. 1816. S. II. S. 4.

47) Herder l. c. p. 174.

transsudabat, sed et lacrymis erat atque sudori admixtus, quibus colorem impertivit subrubrum. Medicamentis frustra adhibitis, acidum denique phosphoricum sequente modo propinatum auxilium tulit:

- R. Acidi phosph. puri 3j
 Aq. Menth. pip. 3v
 Syr. Paeoniae 3ijj
 MS. Praebeantur guttae x. xv. xx. quavis dimidia hora.

Ad Pemphigum debellandum vix adhibendum est acidum nostrum; cum illud secundum Haase hoc in morbo jam adsit majori in copia ac usu ejus bullas augeri semel viderit. 48).

Interpres tractatus Celeberrimi Lobstein de phosphoro in additamentis suis notat, acidi phosphorici vitrificati grana xij-xv pro usu quotidiano cum Extr. Chelid. atque Dulcamar. in pilularum formam redacta, optimo cum successu se adhibuisse in malis syphiliticis, ubi de vero caractere venereo atque quatenus ille fuerit extinctus, haesitavit; praecipue hae pilulae con-

48) Haase l. c. Bd. III. Ad. Abth. II. S. 329.

duxerunt in bubonibus inguinalibus spurcis atque ulceribus in palato. 49)

Praeterea usus hujus acidi tematus est secundum Ketterling in molestis arthriticis, in Dysuria senum 50) in astheniis nervosis, in accessibus spasmodicis hysteri is, praeter in mensibus suppressis, lipothymiis (Herzer, Hecker 50) Voigtel.)

Ex analogia concludere licet, illud esse medicamentum non spernendum in omnibus morbis hecticis, in Tabe dorsali, denique in Hydrosi.

Applicatio externa acidi phosphorici praesertim fit in ossium morbis, in carie, fistulis, ulceribus etc. — Si in carie dentium in auxilium vocatur, libenter illud conjungunt cum Myrrha, maxime cum Liqum. Myrrhae, cujus formulam invenire licet in Dispens. Lipp. nomine Tinct. Myrrhae phosphoratae, secundum quod Myrrhae 3j in digestionem ponitur cum acidi phosphorici

49) Untersuchung u. Beobacht. über d. Phosphor. v. P. F. D. Lobstein. Aus dem Franz. übersetzt vom Verfasser der Recepte und Kurarten der Aerzte jeder Zeit. Leipzig. 1817.

50) Hecker a. a. O.

diluti $\frac{3}{4}$ iv. — Kletten 51) acidum phosphoricum commendat pro pulvere dentifricio, quem ad finem acidi phosphorici vitrificati, corticis Chinae, gummi Myrrhae ac pulveris lignarii (pulv. Carbo-num) partes miscit aequales. Pharmacopoea castrensis ruthenica Unguent. adhuc commendat phosphoricatum, cujus partes sunt constituentes Acidi phosphorici $\frac{3}{4}$ i et Axungiae $\frac{3}{4}$ i contra atrody-niam, tumoresque ossium rachiticorum.

Acidum phosphoricum cautè est adhibendum, praecipue ubi praesto sunt systematis vasorum actio aucta, proclivitas ad inflammationes activas, tussis sicca spasmodica, stimuli gastrici etc., ac omnino contraindicatum est, ubi sudores critici imminant. Usus ejus externus diu continuatus dentibus iniquus. 52)

Quod dosin attinet acidi phosphorici vitrificati gr. j ad v, concentrati guttae v ad x, diluti praebentur guttae v, x ad xx, ita ut per

51) Pharmacopoea castrensis ruthenica. Auctore Wylie Equite Baroneto etc. Editio tertia. Petrop. 1818. Pars II. pag. 13.

52) Schwartzs pharmacolag. Tacellen, Th. II. 8. 229.

diem drachma una ad duas consumi queat; sed in haemorrhagiis asthenicis guttae quoque quingenta ad sexaginta singulis vicibus, omnique nychthemero unciam unam aegroti assumere possunt. Pro potu quotidiano acidi $\frac{3}{4}$ i miscetur cum Syr. Rubi Idaei $\frac{3}{4}$ i. — Conjungunt cum illo acido medicamenta excitantia volatilia, Valerianam, Cinnamomum, Chinam; notandum autem, si acidum una cum China praescribimus, mixturam quotidie consumi debere, quia, quod mea ipsa docent experimenta, ni hoc fit, decompositio oritur, ex sedimento cognoscenda. — Cum emulsionibus quoque in Clinico nostro exhibitum est acidum phosphoricum, quamvis hic partes discidium patiantur, dum verisimiliter acidum in mucum agat, indeque oleum separetur; tamen agitando materiae optime miscentur; boni vero effectus connubium hoc immutatum linquere nos coegerunt. — Acidum non esse cum salibus jungendum ob decompositionem, jam supra monui.

Theses.

1.

Chinae locum nullum aliud medicamentum poni
potest.

2.

Phthisis pituitosa ad Phthises referre nequit.

3.

Nulla suppuratio sine inflammatione antecedente.

4.

Haemorrhoea petechialis morbus est cutaneus.

5.

Pilulae in formulis medicis numero semper sunt
praescribendae.

6.

Dysenteria est morbus acutus.

7.

Dentitio non est morbus.

8.

Carditis et Pericarditis distingui nequeunt.

9.

Liquor amnii nutriendo foetui inservit.

10.

Filum sericarium in vasis ligandis primum certe
obtinet locum.